

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การถ่ายทอดธรรมะของพระสงฆ์โดยผ่านโครงการพัฒนา
ชื่อผู้เขียน	พระมหาไพศาล ก่องมา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.พศิน แต่งจวง ประธานกรรมการ อาจารย์วิสุทธิ วานิช กรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยงยุทธ เปลี่ยนผดุง กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการถ่ายทอดธรรมะของพระสงฆ์โดยผ่านโครงการพัฒนา ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก พระสงฆ์นักพัฒนาจำนวน 5 รูปและผู้เข้าร่วมโครงการ ในเขตอำเภอสันป่าตอง และอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่มีโครงสร้าง การสนทนากลุ่ม รวมทั้งการสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม ข้อมูลได้รับการตรวจสอบ แยกแยะ ตีความ และนำเสนอในรูปแบบของการบรรยายผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

แนวคิดในการถ่ายทอดธรรมะของพระสงฆ์ เกิดจากการที่พระสงฆ์มีความใกล้ชิดเห็นปัญหาของชุมชน ประกอบกับการยึดมั่นในคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่า พระสงฆ์ต้องจาริกไปเพื่อช่วยเหลือประชาชน ซึ่งการช่วยเหลือนี้มีใช่ช่วยเพียงด้านจิตใจหรือศาสนพิธี แต่ช่วยในด้านวัตถุด้วย การพัฒนาการศึกษา อนามัย อาชีพ การออมทรัพย์รวมทั้งการปลูกเร้าให้มีจิตใจช่วยเหลือระหว่างกัน ด้วยการรวมกลุ่ม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนตามหลักไตรสิกขาและประยุกต์หลักพุทธธรรมและหลักเศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา การดำเนินการพัฒนาของพระสงฆ์จะคำนึงถึงความจำเป็น ความต้องการ และปัญหาพื้นฐาน โดยเน้นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประหยัดที่สุดและการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม นำเอามิติทางวัฒนธรรมมาแทรกสอดในมิติต่าง ๆ ของการพัฒนา และใช้กระบวนการกลุ่ม

สำหรับกิจกรรมในการดำเนินโครงการพัฒนามีความหลากหลายตามแต่แนวคิดและอุปนิสัยของพระสงฆ์แต่ละรูป และมุ่งแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอย่างครอบคลุมเป็นลำดับ โดยการดำเนินกิจกรรมหลายอย่างพร้อมกัน ในลักษณะลูกโซ่ สำหรับกิจกรรมในโครงการพัฒนาได้แก่ การให้การศึกษอบรมจริยธรรมให้แก่ประชาชน และเยาวชน การส่งเสริมพัฒนา

อาชีพแก่เยาวชน กลุ่มแม่บ้าน และผู้สูงอายุ การพัฒนาจิตใจแก่ผู้สูงอายุและผู้ติดเชื้อ การส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาแก่ชุมชนทั้งพระภิกษุสามเณรและพุทธศาสนิกชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

ในส่วนของวิธีการถ่ายทอดธรรมะมีหลายลักษณะทั้งการสอนโดยบอกธรรมะทางตรงด้วยการให้โอวาท การแสดงเทศนา การสนทนา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านสื่อ นิทาน เกมส์ หรือนันทนาการและการสอนโดยการปฏิบัติให้เกิดการเคยชินซึมซับเป็นนิสัยโดยผ่านพิธีกรรมทางศาสนา การปฏิบัติเป็นแบบอย่างของพระสงฆ์ที่เป็นผู้ประพฤติธรรม ดำรงศีลอย่างเคร่งครัด ทำให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาสามารถยึดถือเป็นสรณะที่จะปฏิบัติตามสำหรับสภาวะและความลุ่มลึกของเนื้อหาในการถ่ายทอดจะคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้รับ การถ่ายทอด และสภาพการณ์ทางสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับการวิถีชีวิต โดยจะมุ่งเน้นการปลูกสำนึกของประชาชนให้รู้จักเป้าหมายของชีวิตและสังคม ให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ต่อตนเองและสังคม มีการดำเนินชีวิตอยู่ในความไม่ประมาท หลีกเลียงละเว้นอบายมุข และประพฤติปฏิบัติในกรอบศีลธรรม รวมทั้งการสร้าง ความเข้าใจต่อภาวะที่เป็นอยู่ และยอมรับต่อความจริงเพื่อการดำเนินชีวิตอย่างเป็นปกติสุข ทั้งนี้เนื้อหาของธรรมะที่ถ่ายทอดจะเกี่ยวข้องกับหลักการไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา

Thesis Title	Dhamma Transmission of Buddhist Monks Through Development Projects		
Author	Pramaha Paisan Kongma		
M.Ed.	Nonformal Education		
Examining Committee	Assoc. Prof.Dr.Phasina Tangchuang	Chairman	
	Lect.Visut Vanich	Member	
	Asst.Prof.Yongyudh Plianpadung	Member	

Abstract

This thesis was aimed at examining the issue of Buddhist Monks' Dhamma transmission through development projects. The researcher collected needed data from 5 monks-cum-developers and projects' participants in Sanpatong and Mae Wang Districts of Chiang Mai Province relying on nonstructured in-depth interviews, focus group discussions, as well as participant and nonparticipant observations. Collected data were subsequently classified, cross-checked, interpreted, and descriptively and analytically presented. Findings were as follows:

Concepts involved and identified in the monks' Dhamma transmission originated from the fact that they had worked closely with the communities and recognized their problems. Moreover, their faithful adherence to the Lord Buddha's teaching, i.e., Buddhist monks had to wander around helping the people not only religiously and spiritually, but materially, educationally, occupationally, in health-related matters and savings-related activities, as well as encouraging them to band themselves together and help on another; such help be eventually aimed at human development according to the Trisikka Law by applying Buddhadhamma and Buddhist economics principles with human being the center of all development; in carrying out such development work, Buddhist monks be cognizant of

fundamental necessity, needs and problems making the maximum use of locally available resources, striking a proper and mutually beneficial balance between human and environment, employing group processes, and applying culture-based measures and methods in every development dimension.

On the other hand, development activities varied according to each and individual monk's ideas and temperaments. Those activities were designed to help tackle immediate problems and many of them carried out at the same time in a chainlike manner. Such development activities comprised those dealing with ethical and moral matters directed at both the general public and youth in particular; educational promotion and development directed at the entire community including the Buddhist monks; people's participation promotion; and art and culture promotion and conservation.

Transmission methods were both of direct and indirect nature. Direct ones included general counselling, sermon giving, fact-to-face conversations, learning activities organized via media, stories, games of recreational events. Indirect ones occurred via religious ceremonies, exemplary behavior, etc., resulting in the sense of appreciation and faith worth observing and imitating. Taking into account individual differences among listeners and social circumstances, Dhamma contents transmitted were intended to encourage them to really get to know life-related and societal goals, consciously perform duties useful both to themselves and society, live their lives carefully and conscientiously, avoid all evils and behave morally and ethically, seriously attempt to understand the objective reality, come to terms with it in order to lead a normal and happy life, etc. All contents transmitted always had to do with the Trisikka Law of Sila (Ethical Conduct), Samadhi (Mental Discipline) and Panya (Wisdom).